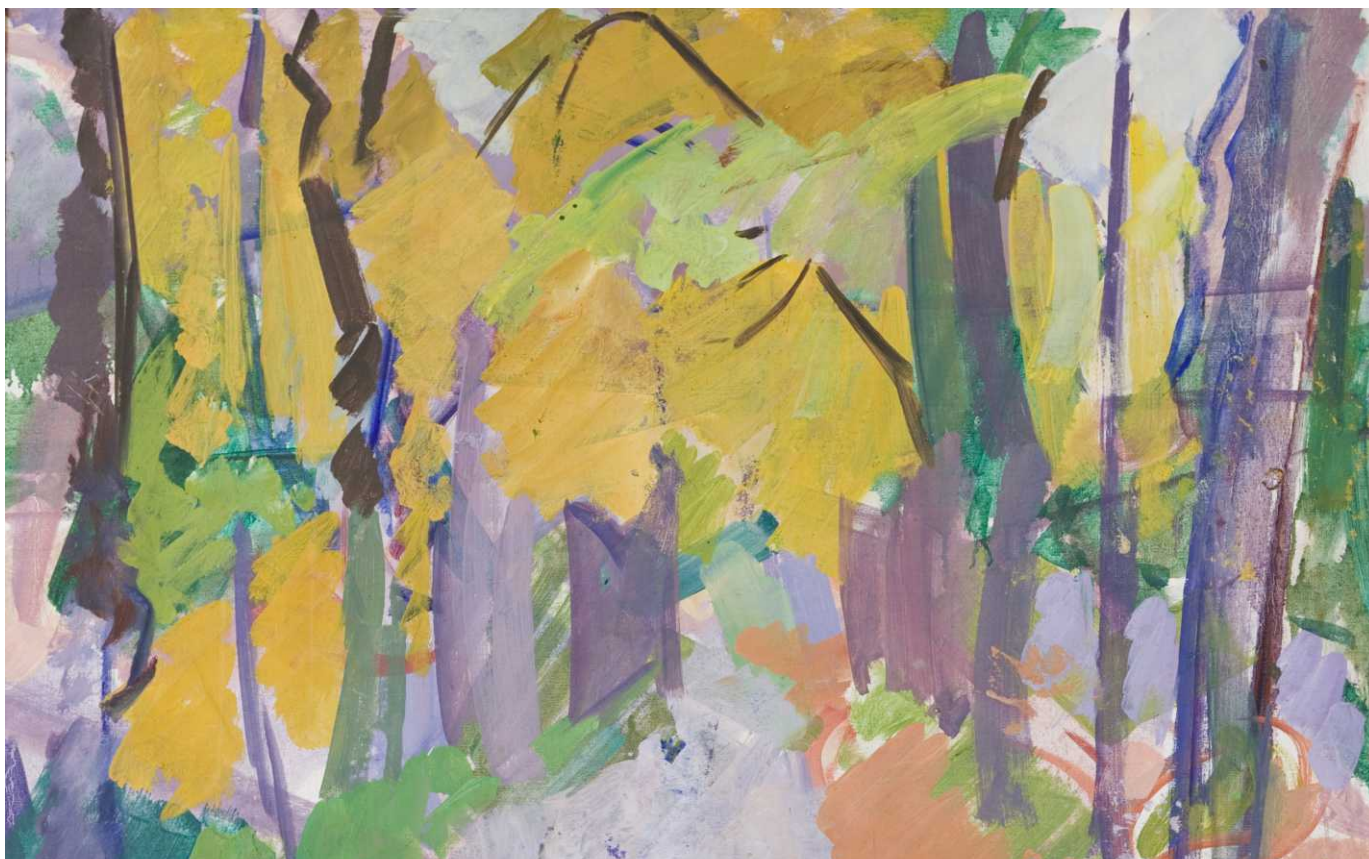

Modernismer i Danmark 1900-1960

Et seminar om forskning og formidling

7.-8. februar 2014 i Nationalmuseets biograf, Ny Vestergade 10, 1471 København K

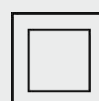
Edvard Weie: En allé. Ca. 1931. Olie på lærred. 69 x 85 cm. Ribe Kunstmuseum

Dansk modernisme repræsenterer en naturlig hovedstamme på en række kunstmuseer herhjemme, og ved siden af den danske guldalder er modernismen i høj grad med til at tegne billedet af, hvad dansk kunst er i en større offentlig bevidsthed. Mens der siden 1980'erne har været en omfattende forskning i guldalderen, er der først i de senere år opstået en fornyet interesse for at forske i modernismen og undersøge, hvad perioden rummer af tendenser, strømninger og kulturhistorie. Modernismen er nok det væsentligste kapitel i dansk kunsthistorie i det 20. århundrede, men de stærke faglige kompetencer inden for området, der findes omkring i landet, fungerer til dagligt meget spredt. På den baggrund er der et naturligt behov for at samle museums- og fagfolk til et seminar, der aktualiserer den seneste forskning.

Modernismer i Danmark 1900-1960 er arrangeret af Dansk Kunsthistoriker Forening ved Rasmus Kjærboe, Sine Krogh og Karen Westphal Eriksen. Lokaler er venligst stillet til rådighed af Nationalmuseet.

Dansk Kunsthistoriker Forening
c/o Næstformand Rasmus Kjærboe
Toftegårds Allé 7, 2. N
2500 Valby
rkj@kunsthistoriker.dk

Tilmelding på www.kunsthistoriker.dk

**DANSKKUNST
HISTORIKERFORENING**

Fredag 7. februar

- 12.30-13.00 Registrering
13.00-13.15 Velkomst
13.15-13.45 Inge Lise Mogensen Bech: Modernisme i kontekst
13.45-14.15 Anne Ring Petersen: Strategisk provinsialisering af 'Modernismen'.
Om Kobena Mercers Annotating Art's Histories
14.15-14.45 Karen Westphal Eriksen: Modernismer i dansk efterkrigstid.
Ole Sarvig som eksempel

14.45-15.15 Kaffe

15.15-15.45 Sine Krogh: Romantik, modernisme og forvandling hos Oluf Høst
15.45-16.15 Liza Burmeister Kaaring: Mennesket som indhold fremfor form.
Receptionen af Mennesket-udstillingerne i 1950'ernes anden halvdel.
16.15-16.45 Anne Gregersen: Det usammenhængende kunstværk.
J.F. Willumsens Det Store Relief
16.45-17.00 Opsamling

Lørdag 8. februar

- 10.15-10.30 Velkomst

10.30-11.00 Michael Kjær: At begå sig uden et modernismebegreb
11.00-11.30 Sofie Regitze Kattrup: Johannes Larsen Museet. Mellem modernisme og
museumspraksis
11.30-12.00 Hanne Abildgaard: "Barbermaleren" John Christensen mellem
modernisme og tradition

12.00-13.15 Frokost

13.15-13.45 Jens Tang Kristensen: Den danske konkretion og dens status.
En lille diskussion af Linien II som avantgarde og efterkrigsmodernisme
13.45-14.15 Helle Brøns: Maskulinitet, populærkultur og materialitet i Asger Jorns praksis
14.15-15.00 Afsluttende diskussion

15.00-16.00 Kaffe

16.15-17.00 Generalforsamling i Dansk Kunsthistoriker Forening

Inge Lise Mogensen Bech, ph.d.-stipendiat ved Aarhus Universitet og ARoS

Modernisme i kontekst

Aktuelle forskningsproblematikker fra et igangværende ph.d.-projekt

Med afsæt i en kunsthistoriografisk overvejelse ser oplægget på indholdet af det problematiske begreb "modernisme" i udveksling med konkrete empiriske eksempler fra den tidlige danske modernisme. Kan der skabes meningsfuld forbindelse mellem kunstværk, nutidigt begreb og samtidig (fortidig) kunsthistorie?

Anne Ring Petersen, ph.d., lektor ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet

Strategisk provinsialisering af 'Modernismen'

Om Kobena Mercers Annotating Art's Histories

I de seneste årtier er spørgsmålet om, hvordan man skriver kunsthistorie om og fra 'periferien', blevet mere og mere påtrængende i takt med, at forholdet mellem kunstverdenens centrum og periferi er blevet grundlæggende forandret og gentænkt, bl.a. som følge af at et stort antal kunstnere fra tidligere marginaliserede lande som fx Kina, Indien og Iran har indtaget prominente pladser i det globale kunstkredsløb. Hvilke konsekvenser kan denne omstrukturering af forholdet mellem centrum og periferi, 'Vesten og resten', tænkes at have for den kunsthistoriske dækning af grundlæggende 'perifere' kunstscener i Europa, så som den danske, der altid har lidt af forskellige periferi- og provinsialisme-symptomer? Fører den voksende anerkendelse af nye ikke-vestlige scener til en dobbelt marginalisering, hvor små europæiske landes kunst gradvist skrives ud af den store 'global art history'? Eller kan danske kunsthistorikere, fx i forbindelse med studier af dansk modernisme, lære noget af den måde, hvorpå kunsthistorikere som Jean Fisher, Partha Mitter og Kobena Mercer på et postkolonialt grundlag har forsøgt at indskrive modernistiske og nutidige ikke-vestlige kunstnere i verdenskunsthistoriens kanon og skabe international synlighed og anerkendelse for kunstnere med en ikke-vestlig baggrund? Jeg vil forsøge at indkredse nogle mulige svar ved at se nærmere på Kobena Mercers koncept for 4-binds antologiserien Annotating Art's Histories (2005-8).

Karen Westphal Eriksen, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet

Modernismer i dansk efterkrigstid

Ole Sarvig som eksempel

I oplægget præsenteres nogle overvejelser omkring modernismen som et pluralt rammebegreb omkring dansk efterkrigstid. Med Ole Sarvigs kunsthistorie som eksempel diskuteres begrebets betydning for opfattelsen af dansk kunst, herunder særligt institutionaliseringen af modernismen efter Anden Verdenskrig, som perspektiveres teoretisk og historisk til periodens alternative 'modernismer'.

Sine Krogh, mag.art.

Romantik, modernisme og forvandling hos Oluf Høst

Otto Gelsted skrev i 1934 den første egentlige introduktion til Oluf Høsts maleri i serien Vor Tids Kunst. Den kulturradikale tænker, journalist og digter var især med til at italesætte Høst som en sensitiv kunstnersjæl og en moderne hjemstavnsmalar. Gelsteds bidrag bliver udgangspunkt for at belyse, hvordan kunstneridentiteten hos Høst udvikler sig de følgende årtier i takt med at Bognemark-motivet konsolideres som malerens særlige signatur i dansk maleri. Den kunstneriske gentagelse af motivet bliver i oplægget tolket som et eksistentielt foretagende, der samtidig knytter sig til temaer som almueromantik, modernitetserfaringer og til stedets betydninger hos maleren.

Liza Burmeister Kaaring, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet og Statens Museum for Kunst

Mennesket som indhold fremfor form

Receptionen af Mennesket-udstillingerne i 1950'ernes anden halvdel

Med udgangspunkt i samtidens reception af de tre Mennesket-udstillinger, der fandt sted i perioden 1956-59, belyser jeg i dette oplæg, hvordan anmelderne opfattede de udstillede værker som en modreaktion på modernismens fokusering på form og æstetisering. I kunstkritikernes øjne gjorde Mennesket-kunstnerne op med modernismens strengt formelle eksperimenter, for i stedet at interessere sig for mennesket og engagere sig i tiden. Flere af tidens kritikere roste kunstnerne for deres interesse for mennesket som indhold fremfor som et motiv på linje med "en dekorativ vandkande eller tre æbler på et fad". Mennesket-kunstnernes grafiske skildringer af 'mennesket i tiden' blev også beskrevet som en reaktion mod modernismens "æstetisering" og som en kærdommen "tilbageerobring af tingene". I oplægget vil jeg også pege på nogle af de diskussioner, som anmeldelsernes formuleringer refererer til.

Anne Gregersen, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet og J.F. Willumsens Museum

Det usammenhængende kunstværk

J.F. Willumsens Det Store Relief

J.F. Willumsens Det Store Relief (1893-1928) er blevet opfattet som et monumentalt statement om menneskelivet med en symbolik, der er lige så tung som marmoret, det er gjort af. Samtidig kan det tolkes som et grundlæggende usammenhængende udsagn, hvor isolerede typologier og temporaliteter erstatter en narrativ orden. Med udgangspunkt i en sådan læsning vil jeg give et bud på, hvad der sker, når relieffet ikke længere anskues som en helhed, og dets eklekticisme og anakronismer får lov at træde frem.

Michael Kjær, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet og Vejle Kunstmuseum

At begå sig uden et modernismebegreb

Modernismebegreberne har en lang historie både i kunstneres selvforståelse og i den teoretiske litteratur, og de er stadig i højeste grad anvendelige og operative, særligt i formidlingssammenhænge. Alligevel støder man af og til på kunstnere og teoretikere, der umiddelbart ikke orienterer sig via et modernismebegreb i deres opfattelser og analyser af moderne kunst i bredere forstand. Jeg vil i mit oplæg stille spørgsmålet om, hvad der kan ses, når moderne kunst forstås uden et modernismebegreb. Som eksempel vil jeg diskutere Carl Jensens (1887-1961) korte produktion i sammenligning med andre eksempler fra den moderne danske kunst ud fra en hermeneutisk-fænomenologisk terminologi, som den i dag stadig udvikles af kunstteoretikeren Gottfried Boehm. Her vil jeg spørge til, hvordan en sådan tilgang er ikke bare teoretisk, men også formidlingsmæssigt interessant.

Sofie Regitze Katstrup, cand.mag. et cand.scient.pol., inspektør ved Johannes Larsen Museet

Johannes Larsen Museet

Mellem modernisme og museumspraksis

Johannes Larsen Museet hører til blandt de små statsanerkendte kunstmuseer i Danmark. Samlingen af fynbomalere har udspring i en naturalistisk og vitalistisk inspireret kunsttradition fra perioden 1900-30. Museet er dermed knyttet til den danske modernisme via sociale, familiemæssige, geografiske og i mindre grad også kunstneriske forbindelser, hvilket dog har været en lidt overset størrelse. Dette viser sig bl.a. i forhold til den generelle formidling, i skoleformidlingen og gennem det, at vi sidder med et modernismebegreb, der på trods af 50 års forsøg på begrebsafklaring stadig står vagt og mangetydigt i de flestes bevidsthed. Som både kunstnerhjem og udstillingssted har museet dog nogle særlige værktøjer i forhold til at formidle og perspektivere perioden og kunsten. På trods af et alment forskningsbegreb, der er det samme for museer og universiteter, knyttes forskningen på et mindre museum på en anden måde til det nære og genkendelige; perioden levendegøres, og forskning og formidling har en tendens til at blive tæt forbundne, til tider synonyme.

Hanne Abildgaard, mag.art., tidligere vicedirektør og forskningsleder ved Arbejdersmuseet

"Barbermaleren" John Christensen mellem modernisme og tradition

Med udgangspunkt i John Christensen problematiseres den traditionelle historieskrivning om 1930'ernes danske kunst som opdelt i de to adskilte blokke "modernisme" og "tradition". I forlængelse heraf drøftes fremskrivningen af en tredje position, der i samtiden fremstod nytænkende, eksperimenterende og meget synlig, men som er marginaliseret i kunsthistorien. Den forbandt kunstnere på tværs af sammenslutningerne, som var optaget af at finde nye udtryk for samtidens liv, særligt som det fremstod for det almindelige, moderne menneske i byen. Kunstnernes værker var kendetegnet af en form for primitivitet i form af en umiddelbar, legende, "grov" omgang med materialer og udtryksformer. De blandede gerne indtryk fra modernisme og avantgarde med velkendt og folkeligt forankret form- og symbolsprog og havde et blik for det godt brugte, når de genanvendte tidens kasserede materialer i skulpturer af skrald og skrot eller tegnede på slidte papirlapper og forsynede deres billeder med ramponerede marskandiserrammer. Kunstnerne havde samtidig det til fælles, at de medtænkte det nye, bredere kunstpublikum i deres virksomhed og eksperimenterede med udstillingsform, salgsmetoder og selviscenesættelse. Der er tale om tendenser, der i 1930'erne i et eller andet omfang forbandt kunstnere som Søren Hjorth Nielsen, Jens Søndergaard, John Christensen, den helt unge Robert Jacobsen, Henry Heerup, Hjalmar Kragh-Pedersen, Kay Christensen og i visse henseender også kan række ud til så forskellige kunstnere som Astrid Noack og Hans Scherfig.

Jens Tang Kristensen, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet og Sorø Kunstmuseum

Den danske konkretion og dens status

En lille diskussion af Linien II som avantgarde og efterkrigsmodernisme

Kunstnergruppen Linien II associeres ofte med den geometrisk-abstrakte kunstudvikling, som opstod i efterkrigstidens Europa. Herved overses imidlertid den kompleksitet, der kan knyttes til Linien II som et eksperimentelt og politisk engageret gruppenetværk. Spørgsmålet, jeg vil rejse med mit oplæg, er, om ikke Linien II-kunstnerne, med deres vedvarende interesse for dadaismen og konstruktivismen, kan bidrage til opklaringen af, hvad begreber som modernisme, modernitet og avantgarde dækker over på et mere generelt plan.

Helle Brøns, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet, Statens Museum for Kunst og Museum Jorn

Maskulinitet, populærkultur og materialitet i Asger Jorns praksis

Den kunsthistoriske reception har konstrueret tre meget forskellige udgaver af Asger Jorn, en modernistisk, en avantgardistisk og en (proto)postmoderne Jorn. Tematikker som køn, populærkultur og det materielle får grundlæggende forskellige betydninger i hans produktion, alt efter hvilken diskurs den ses indenfor. Jeg vil især diskutere kønsimplikationerne i hans praksis.